

Nr. 174

XXVI r,
istnienia

Cena numeru
800 mk.

Cena prenumeraty
w Łodzi

Miesięcznie mk. 17,500
Z przes. poczt.

Miesięcznie „ 20 000
poza Łodzią egz. 850
Konto Pocztow. Kasy

Oszczęd. 60594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

Redaktor przyjmuje od 5-6 pp
Artykułów i listów anonimowych
nie pomieszcza się.

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek, dnia 29 czerwca 1923 r.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Posel polski w Madrycie.

(wp) Posel polski w Madrycie, p. Orłowski, wniósł podanie o dymisję z zajmowanego stanowiska, która została przyjęta. Zastępuje w charakterze charge d'Affaires ad interim p. Jeleński.

Piłsudski generalnym inspektorem wojsk.

(wp) Jak donosi „Express“ na stanowisko generalnego inspektora desygnowany jest marszałek Piłsudski.

Decyzja w tej sprawie nastąpi w dniach najbliższych.

Parcelacja majątków polskich na Litwie.

(wp) Rząd litewski ogłosił, że w myśl 24 instrukcji o reformie rolnej będzie rozparcelowany szereg majątków.

Majątki te należą do rodzin polskich. W powiecie Wielkomorskim będzie rozparcelowany majątek Bugieniszki, należący do spadkobierców Jana Kossko; majątek Lemontowski zna i Morbiedinek, w gminie Gielmońskiej należące do spadkobierców Hryniewicza; majątek Anielin i część folwarku Pieśle w gminie Pogirskiej, należące do Downarowicza, oraz folwark Girtyń w gminie Komańskiej, należący do Fugalewicza.

Zmiany w redakcji „Kurjera Polskiego“

(wp) Jak podaje „Gazeta Warszawska“ lewicowy „Kurjer Polski“ wypowiedział pensje swoim współpracownikom, ma i nadal zapew-

Królestwo rumuńscy w Łańcucie.

U POLSKIEGO MAGNATA.

ŁAŃCUT 28 (PAT) Pociąg królewski, który wyjechał z Krakowa o godzinie 3. popoł. zatrzymał się po drodze w Tarnowie i Rzeszowie, gdzie miejscowe władze i ludność zgromadziła kr. parze gorące owacje:

Do Łańcuta pociąg przybył o godz. 18.45. Na dworcu powitał kr. parę miejscowy starosta Alfred Potocki. Następnie udała się Jego kr. mość z Alfr. Potockim w powozie, a w drugim powozie Jej kr. mość z p. Romanową Po-

tocką do zamku. Kr. parę eskortował szwadron 10 p. strzelców konnych.

Wieczorem odbył się rant, w którym wzięły udział kr. para, delegacje polska i rumuńska oraz przedstawiciele arystokracji.

Na żądanie pary królewskiej pociąg królewski odjeżdża z Łańcutu dopiero dnia 28-go bm. o godz. 18-tej, a do Śniatynia przybędzie 29-go rano.

ODJAZD.

ŁAŃCUT 28 (PAT) Królowa Marja udała się o godz. 10 rano na przejażdżkę konną. Towarzyszyli jej pp. Potoccy oraz kilku oficerów ze świty polskiej i rumuńskiej. Przejażdżka trwała dwie godziny. Król Ferdynand zwiędzał tymczasem urządzenie poślacu, poczem udał się na przechadzkę do ogrodu. Około godz. 12 król w towarzystwie kilku panów udał się przed pałac i oczekiwał powrotu królowej. Chwilę powrotu królo-

wej do zamku zdjęto kinematograficznie. O godz. 1 odbyło się śniadanie, po którym goście udali się do biblioteki. Po południu zwiędzono stadninę. Wyjazd pary królewskiej z Łańcuta nastąpi o godz. 18. Pociąg, wiozący rumuńską parę królewską, przybędzie o godz. 22 do Lwowa. Tutaj nastąpi oficjalne pożegnanie przez przedstawiciela Prezydenta Rzeczypospolitej i władz centralnych oraz przez osoby przydzielone do świty.

nioną egzystencję. Nastąpią tylko nieznaczne przesunięcia w redakcji, której kierownictwo obejmie p. Władysław Wydzga, czołowy przedstawiciel autonomicznej grupy warszawskiej narodowo - chrześcijańskiego stronnictwa rolniczego w Wielkopolsce.

Wydawnictwo to zostanie sfinansowane przez konsorcjum polityków zgrupowanych w klubie stworzonym przez ks. Janusza Radziwiłła i p. Erazma Piltza oraz członków Prawicy narodowej krakowskiej.

Od dziś!

CASINO

Od dziś!

Pierwsza łodzianka gwiazdą filmową!

Nazywa się **LILI SÜSS** i występuje pod pseudonimem **Lya de Putti** we wstrząsającym dramacie współczesnym

Węgierska krew

Wytwórni „MAY-FILM“.

Uwaga: Obraz powyższy był wyświetlanym w „ODEONIE“, gdzie zdobył sobie takie powodzenie, iż teatr ten okazał się zaszczupły, by móc pomieścić te tłumy publiczności, które chciały ujrzeć pierwszą dive kinematograficzną — **łodziankę**. Dlatego też postanowiliśmy w dalszym ciągu demonstrować ten obraz w „CASINIE“.

6:28-b

Początek przedstawień o 3-ej.

Początek przedstawień o 3-ej.

Grand-Kino **Przeklęty**

Dziś premiera!

Początek o godzinie 3-ej po poł.
ostatniego seansu o o. 9.30 wiecz.

indyjski dramat w 6-u aktach. — W roli głównej piękna
Violetta Napiórkowska. 1089 d—1

Polityczny cynizm bez rękawiczek.

AROGANCKA ODPOWIEDZ GDAŃSKA NA NOTE POLSKA.

GDAŃSK 28 (PAT) W odpowiedzi na notę gen. komisarza Rzeczypospolitej w Gdańsku z dnia 26 bm. w sprawie wydalenia z Gdańska 16 obywateli polskich, domagającą się traktowania obywateli polskich w myśl art. 104 traktatu wersalskiego, senat gdański wystosował dnia 26 bm. do generalnego komisarza Rzeczypospolitej notę, na wstępie której wyraża ubolewanie, że rząd polski nie cofnął tego zarządzenia, wydającego z Polski 16 obywateli gdańskich w odpowiedzi na wydalenie tyluż obywateli z Gdańska, poczem oświadcza, że ustanowienie senatu gdańskiego w sprawie wydalenia, ujawniona w jego nocie z dnia 18 bm. była wyraźnie uzależniona od cofnięcia przez rząd polski zarządzenia wydającego, czyli innymi słowy, senat gdański oświadcza, że skoro warunek ten nie został spełniony, senat nadal będzie wydalal obywateli polskich. W dalszym ciągu nota gdańska oświadcza, że w sprawie wydalenia senat gdański okazał ustepliwość posuniętą do najdalszych granic wobec życzeń rządu polskiego. Na wysunięte obecnie żądanie Polak przyznania obywatelom polskim na obszarze wolnego miasta tych samych praw, z wyjątkiem praw politycznych, jakie posiadają obywatele w Gdańsku, senat zgodzić się nie może. Art. 104 traktatu wersalskiego, na który powołuje się nota generalnego komisarza, nie zawiera żadnej podstawy dla takiego żądania. Nota zaznacza dalej, że rząd Polski zajął stanowisko sprzeczne z prawem i łamie przyjęte

na siebie i obowiązujące umowy. Żądanie Polski ludność Gdańska odrzuca jako szantaż. Wobec tego senat gdański przedłożył sprawę wydalenia 16 obywateli gdańskich z Polski do rozstrzygnięcia wysokiemu komisarzowi Ligi Narodów.

NIEPRZYJĘCIE NOTY GDAŃSKIEJ.

GDAŃSK 28 (PAT) Biuro prasowe generalnego komisarza Rzeczypospolitej w Gdańsku komunikuje, że z uwagi na to, iż prasa gdańska ogłosiła rozesłany przez biuro prasowe senatu tekst noty, jaką senat gdański wystosował w dniu 26 bm. do gen. komisarza Rzplitej w sprawie wydalenia 16 obywateli gdańskich z Polski, biuro generalnego komisarza uważa za wskazane podać do publicznej wiadomości, że nota senatu gdańskiego została mu zwrócona z następującym pismem zastępcy komisarza generalnego Rzplitej w Gdańsku:

„Do Pana Prezydenta senatu w. m. Gdańsku

Panie Prezydencie: Przy niniejszem mam zaszczyt zwrócić notę P. Prezydenta z dnia 26 czerwca 1923 r., doręczoną mi w dniu dzisiejszym. Noty tej, jako zawierającej ustępy zredagowane w tonie niewłaściwym i sprzecznym z ogólnie przyjętymi zasadami kurtuazji, a równocześnie uwłaszczającej memu rządowi, nie mogę przyjąć do wiadomości.

Zechce Pan, panie Prezydencie i t. d.

(—) Kazimierz Morawski,
zastępca gener. komisarza.

Z obrad sejmowych.

AMNESTJA.

WARSZAWA 28-6 (wł) Podczas wczorajszych obrad ustawa o amnestji w trakcie głosowania przybrała następującą formę.

Art. 1 przewidywał, że amnestja dotyczyć będzie przestępstw, popełnionych do dnia 15 marca 1923 r. Do artykułu tego przyjęto poprawkę, przesuwającą ten termin do dnia 3 maja włącznie.

Art. 3 mówi o tem, do jakich przestępstw amnestja się nie stosuje. Punkt c) tego artykułu brzmi: „Do świadomie fałszywego obwiniania przed władzami b. państw zaborczych lub innych obcych o przestępstwa popełnione na szkodę tych państw, lub ich siły zbrojnej, albo o nieprzychylnie zachowanie się względem tych państw”. Do tego punktu za zgodą referenta przyjęto poprawkę ks. Lutoslawskiego, aby po wyrazach: „lub innych obcych”, wstawić: „a także przed jakimikolwiek siłami uzbrojonymi, znajdującymi się w walce z wojskiem.”

Do art. 5 przyjęto poprawkę o darowaniu kar dodatkowych za przestępstwa leśne.

Przyjęto w art. 14 poprawkę ministra sprawiedliwości, aby w zdaniu „w sprawach należących do właściwości sądu okręgowego. wątpliwości w przedmiocie amnestji rozstrzygać należy w posiedzeniu niejawnem” — skreślić dalsze słowa: „o ile orzeczenie nie zapada na rozprawie głównej”. Wszystkie pozostałe poprawki odrzucono.

Ustawę w drugim czytaniu przyjęto. Trzecie czytanie ustawy odbędzie się dzisiaj mimo, iż nie upłyne termin, przewidziany w regulaminie, gdyż izba powzięła w tym wypadku specjalną uchwałę.

USTAWA O OPIECE SPOŁECZNEJ.

Następnie wtoczyła się do Izby poselskiej mająca już swoją historję ustawa o opiece społecznej.

Zgłoszona była w kwietniu 1921 r. Przyjęta przez komisję opieki społecznej nie doznała sprzeciwu żadnego z klubów, a mimo to obeszła wszystkie komisje, do jakich ją można było odesłać, a wreszcie w maju 1922 r. Sejm ustwodawczy na wniosek p. Potoczka odesłał ją napowrót do komisji.

Wczoraj przedstawiła jej zarzys posełka Praussowa (PPS).

Jest to projekt ustawy ramowej, który ma być uzupełniony specjalnymi ustawami.

Projekt tej ustawy nie mówi o ubogich, lecz używa nowoczesnej definicji, że chodzi o opiekę społeczną, a następnie mówi nietylko o opiece nad tymi, którzy pomocy potrzebują, lecz także o opiece zapobiegawczej, co jest ogromnym krokiem naprzód. Projekt przyjmuje system zamieszkania, to znaczy, że obowiązana do świadczeń jest gmina, w której dana osoba mieszka. Co do funduszków na opiekę społeczną to ustawa załatwia tę rzecz również ramowo i wymaga uzupełnienia przepisami specjalnymi. Ciężar ten spada na gminy, a dalej związki powiatowe, wojewódzkie, a wreszcie i państwo. Władzą nadzorczą, i tą, która ma egzekutywę jest minister pracy i opieki społecznej. Spory rozstrzyga władza administracyjna, minister ma ciało doradcze, to jest Rada opieki społecznej w której skład wchodzi działacze samorządowi i przedstawiciele zainteresowanych ministerjów. Ustawa ma obowiązywać w 6 miesięcy po ogłoszeniu, gdyż należy dać czas na wydanie ustaw specjalnych.

Teatr „SCALA”

We wtorek 3 i środę 4 lipca

dwa występy

znakomitego artysty tragika

Karola Adwentowicza

z zespołem artystów teatrów:

„Polskiego”, „Młodego” i „Komedji”.

Wtorek, 3 lipca

Nowość! Z reper.: „Teatru Pol. w Warszawie”

„ZIEMIA NIELUDZKA” sztuka w 3 akt. Curella.

Środa, 4 lipca

„UPIORY” sztuka w 3 akt. Ibsena.

Początek o 9 wieczorem.

Bilety od soboty w kasie teatru „Scala”.

Pełno.rocznik: Tymoteusz Ortym.

6397-b)

Ledwo p. Praussowa dokończyła referatu, wybuchła bomba. Posłowie Toczek i Janeczka (PSL) zgłosili wniosek o odesłanie ustawy znowu do komisji. Wniosek jednak padł, głosowały przeciwko niemu wszystkie stronnictwa z wyjątkiem PSL.

O SANACJE KOLEJNICTWA.

WARSZAWA 28 (PAT) Na dzisiejszem

posiedzeniu komisji komunikacyjnej toczyła się dyskusja nad sprawą kolejowego urzędu wagonowego. Większość mówców stanęła na stanowisku, że główną przyczyną deficytów kolejowych jest zła gospodarka wagonowa. Bezskuteczni w tej sprawie nie powzięto na razie.

WSPANIAŁOMYŚLNOŚĆ SOWIETÓW.

MOSKWA 28-6 (A. W.) „Izwestja”, omawiając oświadczenie patriarchy Tichona stwierdzając, że patriarchy Tichona był powołanym narzędnikiem w rękach międzynarodowej burżuazji i kapitalistów, i walczył przeciwko Sowietaom. Ponieważ obecnie wykazał skrucie, Sowiety odpowiadają na nią wspaniałomyślnością, i zwracając mu wolność.

O POLEPSZENIE WALUTY NIEMIECKIEJ.

BERLIN 28-6 (AW) Rząd niemiecki prowadzi energiczne zabiegi ku uzyskaniu funduszków, celem kontynuowania akcji wspierania waluty niemieckiej.

Zabiegi te polegały przede wszystkim na zobowiązaniu banków do przejęcia asygnat skarbowych na sumę 50 milionów marek złotych i do ostatecznego spłacenia tej sumy, która dotychczas została pokryta w wysokości 5 proc. Na posiedzeniu z przedstawicielami banków oznaczano termin spłacenia pożyczki na 15 lipca rb. Oprócz tego w wyniku konferencji ze sferami przemysłowo-handlowymi ustalono, iż obejmą one drugą część pożyczki dolarowej. W ten sposób rząd niemiecki uzyska poszukiwane fundusze.

ZNOWU MORDERSTWO POLITYCZNE.

BERLIN 28-6 (AW) Berlińskie przydzium policji donosi, że w Meklemburgji wykryto morderstwo polityczne, którego sprawcami byli niechybnie członkowie organizacji Rossbacha. Zamordowany został porucznik Cadok, członek tejże organizacji, podejrzany przez nią o szpiegostwo na rzecz komunistów. Morderstwa dokonano w zwierzęcy sposób, gdyż spojono ofiarę alkoholem, obito drągami i pałkami gumowymi a następnie poderznięto gardło i zastrzelono 2-ma kulami rewolwerowymi.

Poważna część prasy niemieckiej stwierdza, że morderstwo to wskazuje niezaprawdę na istnienie tajnych organizacji siepaczy Rossbacha.

2890 KLMTR. W 22 I PÓŁ GODZINACH.

PARYŻ 28 (PAT) Polradio: Por. lotnictwa Desfourneaux zdobył puhar Michelina, za lot dookoła Francji, na przestrzeni 2890 klmtr. który trwał 22 i pół godziny.

Słowiańska jedność.

Mimo skrzętnego poszukiwania przez dyplomację polską jakiejś wspólnej platformy sąsiedzkiego pożycia z Czechami musimy stwierdzić z żalem, iż z dnia na dzień sprawa ta nabiera coraz bardziej złowróżbne go kolorytu.

Kropla, która przepełniła czarę cierpliwości Polski, jest stosunkowo mało znacząca materialnie sprawa Jaworzyny, posiadanie której jest Polsce w odcinku tatrzańskim niezbędne ze względów gospodarczych, strategicznych i idejowych.

Polska nie żąda tych kilkudziesięciu kilometrów kwadratowych darmo — oddaje cały kompleks wsi i terenów o większej powierzchni, wzamian za bezpłodne skały i pastwiska, na których rozsiadły się podhalańskie echa staropolskich podań, gdzie obrala sobie siedlisko muza Tetmajera—Karłowicza, i innych. —

Czesi pod tym względem niedoceniają Polaków, albo może szacują ich zbyt nisko: każdy z nas gotów zapomnieć kradzież sakiewki, palta lub pieniędzy, ale zamach na to, co ukochało się sercem całym, propozycje przedhandlowania tych skał i dzikich chaszczyskad przez lat sto dolatywały cichutkie dźwięki Złotego Rogu—krzepiace nasze dusze, nasze nadzieje, naszą walkę o przyszłość — nie nigdy — Jaworzyna zbyt zrosła się z naszymi górami, z naszą duszą, aby na tym punkcie można było się spodziewać jakichkolwiek kompromisów.

Natomiast dla Czechów, Jaworzyna jest szpilką, którą chcą nam sprzedać za drogie pieniądze, jest obiektem, który nieodrodni nasi pobratymcy gotowi zaraz oddać... więcej dajacemu. —

Pytamy się czy w tych warunkach Jaworzyna może być przedmiotem handlu, czy nie powinna być oddana tym, którzy kuli tam dzisiejszą niepodległość, pielęgnowali kult piękna i ukochania swojej ojczyzny?

Kiedy szło o Śląsk Cieszyński Rada ambasadorów, na mocy orzeczenia króla belgijskiego, oddała lwia jego część w ręce Czechów i wówczas wszystko było w porządku.

Kiedy, obecnie, Rada ambasadorów (względnie jej organy) przyznały definitywnie Jaworzynę Polsce — Czechy wysunęły kwestję czy Rada ambasadorów ma prawo tak rozstrzygać?

Stanowisko to jest może nawet racjonalne; na to gotowiśmy się zgodzić.

Ale konsekwentnie nie możemy uznać prawa decyzji Rady Ambasadorów do Śląska Cieszyńskiego, na tej samej podstawie, na jakiej czesi nie uznają jej ingerencji w sprawie Jaworzyny...

Na dwie miarki, co do tej samej kwestji — trudno się zgodzić, nawet takim zamiłowanym do własnej skorupy ślimakom, jakimi my jesteśmy. —

Istnienie silnej i przyjaznej Polski jest warunkiem, sine qua non dla Czech. Czy nastrój dla Czech jest u nas przychylny i czy palcem by kto u nas ruszył, gdyby obecnie po sprawie Jaworzynskiej, pokazały się zagna nad Wołtawą długie szeregi pickelhaub niech sobie dośpiewa pan Benesz.

Obecnie w Paryżu z pobudki Czech zainicjowano „komitet słowiański”, który to samo znaczy co szyld Szajki Rosenbluma, prze malowany na firmę „Stanisław”. Cel wyjaśniają, tych słów kilka.

Na jedność słowiańską, mogliśmy się brać dotąd, dopóki nie znaleźmy naszych pobratymców, dzisiaj kiedy nam przypadły już rzemyczki, baczmy na... konie które się pasą pod czeską granicą. —

Dalsze ludzenie się i klajstrowanie rany polsko-czeskiej nie doprowadzi do niczego; trzeba zdać sobie jasno sprawę, iż Czesi gotowi są nas jutro utopić, dlatego iż zamykamy im bezpośredni dostęp do Rosji. Jeżeli mi im nie utworzymy irredenty na Słowaczczyźnie oni nam utworzą w Wschodniej Małopolsce, jeżeli mi im nie odetniemy Sło-

wackiego podkarpacia, oni odetną nam Galię, Point; de reveries—monsieur Seyda...

Jak się sprawa ułoży z Jaworzyną—przyszłość wykaże — dzisiaj mamy ten zysk iż wiemy że Czesi są pierwsi, którzy by arty-

stycznie nam zagrafi... marsz żałobny.

Czy czasy najazdu bolszewickiego są tak dawne i czy wszystko trzeba przypominać ab ovo?

A. S.

Sowieckie eksperymenty.

Od połowy maja b. r. odbywają się w podolskich okęgach: Tulczyn — Kryszczyńce, Hajsyn — Ziątkowce, oraz w okolicy Litynia na Ukrainie ćwiczenia wojskowych oddziałów sow. przy użyciu nowej broni gazowej.

Ćwiczenia odbywała dywizja piechoty, zaatakowana w myśl planu ćwiczebnego bombami gazowymi przez flotę powietrzną. Korpus lotniczy poniósł przytem straty. Oto z powodu zatrucia się gazami obsady aparatów, spadły oba aparaty lotnicze.

Na analogicznych ćwiczeniach, odbytych w okręgu Ananijew — Bukowo rozbił się również aparat, a gazy trujące z rozbitych balonów zabiły 6 kozaków i 11 koni.

Podane cyfry obejmują zaledwie część strat. spowodowanych ćwiczeniami gazowymi. Obfitość śmiertelnych wypadków tłumaczy się tem, że nowo wynalezione gazy są bezbarwne, a nadto długo trzymają się przy powierzchni ziemi. Ponadto dotychczasowy system masek gazowych nie zabezpiecza dostatecznie przed działaniem nowych gazów.

Dla zbadania szybkości i siły działania nowych gazów trujących, działających zabójczo nawet przy użyciu dotychczasowego systemu masek ochronnych — użyły władze sowieckie wybrakowanych koni i... skazańców politycznych, oczekujących wyroku śmierci. Jedną z grup „doświadczalnych” stanowili przestępcy polityczni, skazani szeregi tygodni temu na śmierć w Odessie. Grupę tę w liczbie 70 nieszczęsnych przywieziono koleją z Odessy do Tulczyna, Skąd skutych pod silną eskortą odprowadzono ich na pole „ćwiczeń”, a raczej kaźni.

Przed zadaniem im decydującego ciosu, ubrano skazańców w rozmaite systemy

masek badając skuteczność działania poszczególnych rodzajów gazów trujących. Po uzyskaniu potrzebnych „danych obserwacyjnych” wpędzono skazańców w obręb pola, będącego pod działaniem fal gazów nowo wynalezionych, o piorunującej sile działania, Wynik „doświadczenia” okazał się zupełnie „zadowalający”. — Wszyscy skazańcy padli zabici od gazów.

W okolicy Litynia użyto do wspomnianych szatańskich praktyk skazańców z więzienia winnickiego. Należeli oni do spisu „w Białocerkwi, Dereźni i Zmeryńce, a proces, skazujący ich na śmierć odbył się w lutym, marcu i kwietniu b. r. Wynika z tego, że władze sowieckie z cynicznym wyrachowaniem wstrzymały wykonanie wyroku, by skazańców użyć do przewidzianych potwornych „doświadczeń”.

„Ćwiczenia” odbywały się w obecności osławionego generała Franzego i Prima. Zwłoki skazańców, zabitych pod działaniem gazów i okropnie od nich zniekształcone, zakopywano we wspólnej mogile na polu ćwiczeń. Mogiłę „wrogów ludu” zrównano z ziemią przez kilkakrotny przemarsz oddziałów pieszych i konnych.

Trzeba dodać, że wojskowe władze sowieckie nie kłopotzą się zbyt strażami w szeregach, spowodowanych nowymi eksperymentami, przywiązują bardzo wielką wagę do rozwoju broni gazowej i poświęcają jej udoskonaleniu bardzo wiele uwagi i energii. Broń gazowa w połączeniu z flotą powietrzną, której zorganizowaniu również poświęcają władze sowieckie bardzo wiele wysiłków, ma według opinji wojskowych kół sowieckich zabezpieczyć Rosję przed najazdem względnie stanowić będzie decydujący oręż w ofensywnej wojnie Rosji.

General Tongjuhsiang.

Od miesiąca już całe Chiny mówią o przyszłej wojnie domowej. Żołnierz, który w Chinach nie cieszy się zbyt dużym szacunkiem, zaczyna nabierać animuszu. Oczywiście trzeba przygotować także wodzów.

W pierwszym rzędzie znajduje się generał Tongjuhsiang, który jest jednocześnie komendantem stolicy. General Tongjuhsiang jest chrześcijaninem i to bardzo pobożnym. Nie należy bynajmniej do tych chińczyków-chrzecjan, którzy zupełnie otwarcie wracają do religji przodków. Jest on naprzewdę z przekonania chrześcijaninem i chińczycy nazywają go chrześcijańskim generałem.

Już oddawna opowiadają sobie Chińczycy że istnieje generał, który żołnierzom swym każe śpiewać pobożne pieśni. Żołnierze ci nie rabują, nie kradną, są czysto ubrani i nie piją wódki. Przytem nie palą opium i nie grają w karty, co jest najbardziej rozpowszechnionym nałogiem chińczyków.

Potem opowiadano sobie, że potężny władca środkowych Chin, marszałek Wupeifu z Lojangu, który dotychczas podkopywał stanowisko każdego komendanta stolicy, przyłączył brygadę chrześcijańskiego generała do swych wojsk. Brygada ta została wysłana do niespokojnej prowincji Hunau i tam walczyła przeciwko własnym braciom, którzy ośmielili się być innego zdania. Potem wysłano brygadę tę do prowincji Hupek.

Wtedy stało się coś, jak na Chiny, niebywałego. Pare miesięcy po wymarszu brygady do prowincji Hupek, do Singjaczau przybyła deputacja chłopów z prowincji Hunau, by podziękować brygadzie za opiekę i humanitarne zachowanie się. Deputacja przywiozła prócz tego medale i odznaczenia,

które rozdano żołnierzom.

Podczas zeszłorocznego sezonu wojny domowej pomoc generała chrześcijanina dopomogła marszałkowi Wupeifu do zwycięstwa. W nagrodę za to Wupeifu mianował generała głównodowodzącym wojsk prowincji Hunau. Gdy przybył tam, chrześcijanie z całych Chin poczęli się w rezydencji jego Kalfeng gromadzić. Poczęto urządzać nabożeństwa i procesje i przebywający w mieście Amerykanie, Szwedzi, Anglicy, i inni europejczycy modlili się wraz z żołnierzami brygady.

Miasto Kaifeng, które dawniej było główną siedzibą żydów chińskich, stało się wprost fortecą chrześcijaństwa w Chinach. Gdy marszałek Wupeifu obchodził rocznicę swych urodzin, obóz jego przyjmował oblicze sali balowej. Marszałek, który nie pogardza winem, a nawet wódką, urządza widowiska teatralne, ognie sztuczne i tańce. Amfory z doskonałym chińskim winem krążą wśród żołnierzy i obóz cały przedstawia obraz wesela i rozbawienia.

Pomiedzy mnóstwem podarków, które otrzymał marszałek, znalazły się także trzy amfory od chrześcijańskiego generała. Gdy je otwarto, okazało się, że w nich znajduje się woda! Woda tą marszałek Wupeifu miał być nawrócony. Ale marszałek wolał się trzymać zasad Konfucjusza i Laotse, którzy twierdzą, że upicie się nie jest winą, tylko pijącego i że niema człowieka bez wad.

Pomimo wszystkich cnót chrześcijańskiego generała owe trzy amfory naderwały przyjaźń jego z marszałkiem i generał powędrował z powrotem na stanowisko swe do stolicy.

Zapis hr. Baworowskiego.

ZŁUDZENIE MARZYCIELA.

Istnieje takie zadanie z matematyki: jeden grosz puszczonego w ruch na procent składany, w roku Nar. Chrystusa — ileby przyniósł w r. 1923? — Obliczyć to można na zasadzie tablic logarytmicznych — i liczba uzyskana jest tak ogromną, że przewyższa dług państwa niemieckiego wraz z polskiem. Teoretycznie byłyby to biliony. Owóż rachunek ten opiera się na matematyce czystej, tj. nie uwzględnia jarę, jakoby w rzeczywistości naruszyły do cna ten wzrost grosza, puszczonego w ruch przed 1923 laty. Prawdopodobnie ten grosz dawnoby rozpiął się w nieości.

W r. 1900 umarł we Lwowie Wiktor hr. Baworowski, człowiek b. bogaty, właściciel wielu majątków ziemskich, protektor literatów i sam niegorszy poeta (tłumacz Byrona, Wieland i in. W testamencie swoim zrobił on taki zapis: pałac i bibliotekę w Baworowie oddał na użytek literatom, którzyby tam mogli przyjeżdżać do woli i na czas dowolny, przyczem mieliby tam zapewnione mieszkanie i życie. Na utrzymanie tego pałacu i na przeżywanie gości którzyby tu zjeżdżali, ofiarował 300,000 koron złotych i złożył je w którymś z banków lwowskich na procent składany.

Zapis wchodzi w życie z chwilą, gdy kapitał ten wzrośnie do wysokości 1,000,000 koron. Milion ten złożony na dobrej hipotece na 4 proc. dawałby rocznie 40,000 koron, za które możnaby na wsi dać b. przyzwoite życie najmniej 25 osobom rocznie. Owóż ten milion zakwitnie wowym banku lwowskim w r. 1924 lub 1925, tak sobie wymarzył przed śmiercią hr. Baworowski.

Co się stało z tym zapisem?

Przyszła wojna — upadek Austrii — devaluacja korony — przeszacowanie wszystkich wartości.

Jeżeli więc zgodnie z wolą zapisodawcy jego testament ma wejść w życie, dajmy na to, w r. 1925 — to procent roczny od miliona koron czyli 40,000 koron — podług kursu dzisiejszego — stanowi dwie piąte dolara, czyli 40 centów tj. 80 kopiejek złotem. Jest to suma wystarczająca na jedną kolację.

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

M iwersacja pocztowa.

(k) Pomoceńnik kierownika agencji pocztowej w Miechowie w pow. Lubartowskim Ta-

deusz Tatarczuk dopuścił się defraudacji dolarów, nadesłanych z Ameryki dla Ryfki Łaji Rubinsztajnowej. Gdy ta dowiedziała się, że przysłano dla niej pieniądze i że pocztą ich nie doręczyła, wówczas zwrócono jej równowartość w markach polskich, nadto wyłudziła ona 3 miliony mk. od Tatarczuka — jako rekompensatę za mileżenie.

Po wykryciu tych nadużyć policja miejscowa aresztowała Tatarczuka — za przywłaszczenie dolarów w celu zysku i Rubinsztajnową — za szantaż. Sędzia śledczy w Lubartowie jako środek zapobiegawczy, zastosował względem Rubinsztajnowej areszt do czasu złożenia 2 milionów mk. kaucji, zaś względem Tatarczuka bezwzględny areszt.

Tramwał — 1750 mk.

(k) Na jutrzejszym posiedzeniu warszawskiej Rady Miejskiej wejdzie prawdopodobnie na porządek dzienny wniosek Magistratu o upoważnienie dyrekcji tramwajowej podniesienia cen za przejazd tramwajem do 10 groszy polskich co obliczone według ostatniego kursu wyniesie 1750 mk.

Samobójstwo waluciarza.

Kasjer towarzystwa leśnego „Prypęcz” Chaim Rosenfeld zamieszkały w hotelu „Palestyna” w Równem posiadał pół miljarda marek polskich. Gdy dolar doszedł w Równem do 220 tys. marek polskich (tak notowała czarna giełda m. Równego) — kasjer towarzystwa żydowskiego postanowił zagrać na dalszą zwyżkę dolara i nabył za całą posiadaną sumę dolarów.

Na drugi dzień dolar spadł o połowę. Rosenfeld uznał, że został żebrakiem, dobył rewolweru i... strzelił sobie w skroń.

Śmierć nastąpiła momentalnie.

KRZYŻ ZASŁUGI.

W ostatnim numerze dziennika Ustaw ogłoszono ustawę o ustanowieniu Krzyża Zasługi, która weszła w życie dnia 23-go bm.

Według brzmienia zasadniczego I-go artykułu wspomnianej ustawy, „ustanawia się Krzyż Zasługi celem odznaczania osób, które od chwili wskrzeszenia Państwa Polskiego położyły względem niego lub jego obywateli zasługi, spełniając czyny, nie leżące w zakresie ich zwyczajnych obowiązków, a przynoszących znaczną korzyść Państwu lub poszczególnym obywatelom”.

białymi chustkami, klęczeli przed krzyżem. Z prawą ręką wzniesioną a lewą na sercu recytowali trudną przysięgę uległości Klano-wi, jego zasadom i sztandarowi amerykańskiemu. Następnie całe zgromadzenie zain-towało:

„Ten, który zgwałci tę przysięgę, będzie na wieki zbeszczeszczony, wzgardzony i potępiony duchową śmiercią”.

Poczem chórem trzykrotnie powtarza no słowa śmierci: „Death, death, death”. Wreszcie „Kleagle”, mrużąc zaklęcia, chrzczył nowoprzyjętych członków kropiąc ich wodą z wazy trzymanej przez pomocnika. Na tem ceremonia była skończona.

Na wszystkich przedmieściach na pograniczu miasta New York sekta ta dokoła elektrycznie oświetlonych krzyży urządziła równocześnie wielkie widowiska jako protest przeciw ustawie.

Z powodu wyprawy podbiegunowej Amundsen i zamierzonego lotu tego żeglarza nad biegunem północnym, znany pisarzdunsko-amerykański H. H. Hammer, opowiada o legendzie, krążącej wśród plemion eskimoskich, koczujących w krainach wiecznych lodów.

Eskimosi twierdzą mianowicie, że w pobliżu bieguna krąży wiecznie cała flota okrętów widm, które poważyły się zabrać za nadto na północ i zamknięte przez lody, nie mogą wydobyć się z zaczarowanego koła Twardo osadzone w lodach, okryte szronem.

Zasadniczą oznaką Krzyża Zasługi jest krzyż czteroramienny o średnicy 40 mm., zawieszony na wieńcu z wytłoczonymi liśćmi laurowymi, z literami R. P. i wytłoczonym na odwrotnej stronie numerem porządkowym.

Krzyż zasługi dzieli się na trzy stopnie: krzyż złoty, krzyż srebrny i krzyż brązowy.

Odnaczenie Krzyżem Zasługi może być udzielane tej samej osobie w każdym stopniu w niemiejszych niż roczne odstępach czasu. Nadanie powtórne i dalsze Krzyża Zasługi zaznacza się nałożeniem na wstążkę posiadanej już krzyża dodatkowych okuć w kształcie gładkiej, masowej listewki ze złota, srebra lub brązu.

Złoty Krzyż Zasługi nadaje Prezydent Rzeczypospolitej na przedstawienie Prezesa Rady Ministrów skutkiem wniosku poszczególnych Ministrów, każdego w zakresie jego działania. Srebrny i brązowy Krzyż Zasługi nadaje Prezes Rady Ministrów na wniosek poszczególnych ministrów.

Cudzoziemcom nadaje Krzyż Zasługi Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych, przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów.

Odnaczeni Krzyżem Zasługi otrzymują także dyplom, stwierdzający jego nadanie z wyszczególnieniem czynu, za jaki został nadany. Przygotowanie dyplomu, wydanie odznak i ogłoszenie w gazecie urzędowej zarządza Prezes Rady Ministrów.

Wynalazek wojenny Polaka.

Z Równego donoszą, że władze wojskowe przedsiębiorcy zajęli się w tych dniach nowym polskim wynalazkiem a mianowicie: Sprawa czołgów systemu prof. Czerwińskiego (bez gasienicowego przewodu).

Zasada wynalazku praktycznie ziszcza najsmielsze w tym kierunku projekty.

Jedna konstrukcja daje niezwykle szybki (do 70 kl.) mały aparat, podobny do jaszczurki. Próby wykazały jego zdolność biegu po stromych górach, a w wodzie i błocie porusza się niegorzej niż płazy.

Inny typ — aparat ciężki — można porównać z pociągiem pancernym, sunącym wszędzie, nawet po wodzie.

Obie konstrukcje mogą mieć ogromne znaczenie dla wojska: pierwsza jako wywiad i łącznik; druga, jako bojowiec i niszczytel tanków, zwłaszcza iż ma większą szybkość i nosność. Oddział drugich pod przewodnictwem pierwszych wtargnąwszy na tyły, może wywołać straszną panikę i rozstrzygnąć losy walki.

Kaleidoskop światowy.

Tajemnice Ku-Klux-Klanu. — Okręty widma Nowy Eddison. Góry lodowe.

— Nowy Edison. — Góry lodowe.

Ustawa państwowa, zabraniająca noszenia masek, napotkała w Ameryce na otwarte opór ligi Ku-Klux-Klan, Nowe prawo nakazuje, że Ku-Klux-Klan ma w przeciągu 10 dni sekretarzowi stanu przesłać listę swoich członków i dygnitarzy oraz regulamin i tekst przysięgi.

Po ogłoszeniu tego prawa gazety otrzymały zawiadomienia, że „John Smith” zaprasza reporterów na pewną stację na Long Island w bliskości Nowego Jorku. Gdy reporterzy przybyli na miejsce, zawieziono ich na wielkie pole, otoczone w kwadrat około tysiącem samochodów. W pośrodku tego kwadratu stał wielki krzyż z flagą amerykańską u szczytu, a wkoło zebrało się 8.000 zakapturzonych postaci. O północy światło reflektora poczęło błądzić po fladze, a po odmówieniu modlitwy przez pastora „King Kleagle” stanął przed krzyżem:

„Tajemnica — wywodził jest fundamentałą zasadą Klanu i musi być utrzymana za wszelką cenę”.

Poczem przyjęto do klubu 700 nowych członków, którzyz oczyma, zawiązanymi

z żałogami, złożonemi ze zmarłych na kamień marynarzy, okręty-widma błądzą bez końca.

Przejmująca ta legenda eskimosów nie zupełnie jest wytworem fantazji, od czasu bowiem, gdy marynarze odważyli się zapuszczać w te odległe strony, polując na wieloryby i foki, mnóstwo okrętów przepa- dło tam bez śladu.

1876 r. lody tak gwałtownie ścięły powierzchnię oceanu Lodowatego, na północy od cieśniny Behringa, że odrazu trzydzieści okrętów wielorybołowców ugrzęzło w nich bez wyjścia. Widząc straszne niebezpieczeństwo śmierci z głodu i zimna, większość załóg okrętów zamarzniętych opuściła je i do-brnęła po lodach do wybrzeży amerykańskich, około jednak siedemdziesięciu marynarzy nie chciało opuścić stanowisk swoich i odtąd wszelki ślad po nich, jakoteż po okrętach, na których zostali, zaginął.

Może więc nie jeden z tych okrętów utrzymał się istotnie, nie zgnieciony przez lody, na ich powierzchni i krąży, unoszony przez prądy morskie, razem z olbrzymimi polami lodowymi gdzieś w okolicach bieguna. Ztąd legenda o okrętach-widmach.

Na niebie wynalazczości amerykańskiej pojawiła się nowa gwiazda, ku której zwracają się wszystkie oczy. Jak się zdaje, niejaki p. Doherty pragnie być godnym następcą żyjącego zresztą jeszcze Edisona. Na dachu jednego z nowojorskich drapaczy

Przekupna prasa niemiecka.

Nad straconą niezależnością prasy niemieckiej ubolewa p. Georg Bernhard w „Vossische Zeitung“:

W końcu wojny — tłumaczy on — wielkość pism niemieckich była na krawędzi ruiny finansowej. A ponieważ wielki przemysł posiadał zwiększające się szybko fortuny, skorzystał z trudnej sytuacji gazet i zakupiwszy w nich udziały za miliony, uzyskał w prasie głos wpływowy, z tym rezultatem, że obecnie istnieje z górą dwanaście spółek w tym jednym celu, by wykupować udziały znajdujące się jeszcze w rękach ogółu oraz zasilać ogłoszeniami pism należące już do towarzystw przemysłowych.

P. Bernhard twierdzi, że conajmniej 90 procent pism wychodzących w Niemczech jest w posiadaniu wielkiego przemysłu. Nadto wiadomości, jakie pisma te rozsiewają pochodzą z agencji telegraficznych, należących do tychże przemysłowców i towarzystw handlowych. Królami prasy niemieckiej są głównie: p. Hugenberg i p. Stinnes. Przez swych przedstawicieli w spółkach panują oni całkiem nad opinią publiczną nie tylko zapomocą dzienników, lecz również tygodników satyrycznych, humorystycznych, publikacji i pism dla kobiet.

Podwójne niebezpieczeństwo zagraża z tego powodu: przedewszystkiem ogół nie zdaje sobie sprawy, że czytuje tylko to, co służy interesom zgrabnie ukrytych osobistości; powtórnie, zawód dziennikarski jest podminowany. Niezależne dziennikarstwo znika w Niemczech; dziennikarz staje się urzędnikiem, wypełniającym rozkazy syndykatów.

Na dowód, jak wielką jest władza tych kół przemysłowych nad umysłami, p. Bernhard wskazuje na to, że tylu a tylu ludzi zakupowało udziały w towarzystwach przemysłowych, przez co celowo doprowadzano do dewaluacji waluty niemieckiej, podczas gdy wielki przemysł osiągał olbrzymie zyski.

Zaniedbane rozwiązanie

W obecnej dobie powojennej, która jest dobą pogoni za pieniądzem i ogólnego zmaterializowania, rozmaite zabytki piękna, sztuki i architektury niszczone, rozsypują się w gruz, giną bezpowrotnie przez brak dozoru. W górach Świętokrzyskich jest kościół św. Krzyża, zbytek historyczny pełen

pamiątek, około których sentyment narodowy uwił niejedną legendę. Kościół ten obecnie znajduje się w stanie rozpaczliwym.

Nie odnawiany od dłuższego czasu, nie posiada szyb w wielu oknach, skutkiem czego wiatr i mgła mają tam bezpośredni dostęp i szybko niszczą wnętrze, szczególnie zaś stare, piękne freski. Mur jest poszczerbiony w wielu miejscach. Szczątki wieży wraz z częściami muru leżą beładnie przy kościele, pomieszczone ze śmieciami.

W podziemiach kościoła pochowany jest biskup Oleśnicki i ks. Jeremi Wiśniowiecki. Jest tam mianowicie otwór w podłodze przez który schodzi się do małej piwniczki, w której stoi kilkanaście otwartych trumien, jedna na drugiej, w zupełnym nieładzie. W jednej z nich leżą zwłoki biskupa Oleśnickiego, którego można poznać po fioletowej szacie. Ks. Wiśniowieckiego wcale nie można odnaleźć. Niektóre ciała leżą po części na podłodze, w wielu trumnach widać kości, pochodzące od kilku conajmniej zwłok. W innym miejscu znajdują się dwie duże piwnice, w których stoją trumny z ciałami miejscowych zakonników. Panuje tam nieład jeszcze większy, pokrywy od trumien leżą zupełnie osobno. Podobno dawne cynowe trumny zabrali Austriacy w czasie wojny.

W zakrystji znajduje się kilka przepięknych kap i ornatów: wyszywanych złotem. Jeden z nich jest roboty królowej Jadwigi. Leżą one wprost na stole, a stary kościelny, który je pokazuje, — pozwala wszystkim dotykać ich rękami.

Klasztor jest obecnie przerobiony na więzienie, skutkiem czego niedawno zamurowano przejście z korytarza klasztorowego do kościoła, niszcząc w ten sposób i zniekształcając stare, piękne mury.

Czas już najwyższy, aby odpowiednie sfery zajęły się ratowaniem tej relikwji narodowej, dopóki nie ulegnie ona nieodwołalnemu zniszczeniu.

Sposób na żydów.

W samym początku po utworzeniu Księstwa Warszawskiego brano żydów w rekruty. Wprawdzie niewielka była pociecha z tych rezerwy Izraela, gdyż wszelkimi sposobami starali się od tej powinności wykrecać tak, że rząd ówczesny zmuszony był ustanowić w roku 1812 dla nich zamiast służby osobistej, podatek. Zdarzyło się, iż młodemu podporucznikowi odkomenderowano do nauki kilkunastu takich rekrutów.

Nauka maszerowania i robienia bronii szły jeszcze jako tako, ale gdy przyszło do ćwiczeń z bronią palną, biedny oficer w żaden sposób nie mógł sobie dać z nimi rady, gdyż na komendę „pal!“ — żydki po strzale padali na ziemię, nie wiadomo czy ze strachu, czy też udając strach.

Zrozpaczony podporucznik, siedząc z kolegami przy obiedzie, opowiada o swym kłopotcie, a gdy koledzy dają mu rozmaite rady, staje przed oficerem usługujący wiarus i mówi:

— Melduję pokornie panu porucznikowi, że ja tych żydów przyprowadzę do porządku. Będą strzelać tak wprawnie jak nasza stara wiara.

— Tybys tego dokazał?

— Tak, panie poruczniku, zrobię to.

— Słuchaj, jeżeli ci się to uda, masz u mnie 10 dukatów, lecz jeżeli są to tylko czeche przechwałki, to dostaniesz po plecach 20 odlewanych flintpasów.

Nazajutrz rano zebrali się wszyscy na polu, gdzie odbywały się ćwiczenia. Nasz wiarus objął nad żydkami komendę. Zrazu szło wszystkim gładko.

Nadechodzi czas nauki strzelania.

Naprzód marsz! — komenderuje wiarus i ku zdumieniu wszystkich pomaszerował z żydkami nad rzekę, na której uprzednio ułożył kilka długich wąskich bali.

— Wprowadza żydów na owe bale i komenderuje:

— Cel — pal!

Huknęła salwa, a żydki stoją murem.

Raz, drugi, trzeci powtarza komendę i wszystkim idzie dobrze.

Sprowadza ich tedy z bali i na pola, wydaje ponowną komendę. O dziwo! — Żydki wie strzelają i stoją jak wryci...

W taki sposób sprytny wiarus w niespełna kilka godzin zahartował nerwy synom Izraela, a oficers wybawił z kłopotu.

Humor.

Logika waluciarza.

— Ty widzisz, Janie, że umieram, a ty nie chcesz tak prosić mnie, aby mnie zapisał dopiero po przeżyciu lat stu.

— Dlaczego, głupcze? Jakaż maszyja może żyć za sto, kiedy może się dostać za 25. Ty głupi jesteś strulo.

nieba wybudował on sobie mieszkanie, będące jednocześnie jego laboratorium, oraz miejscem różnego rodzaju przyjemności i wypoczynku. W mieszkaniu tem znajduje się główne już dzisiaj „łóżko-samochód“, wynalazek, który przedewszystkiem przyczynił się do rozsławienia nazwiska p. Doherty.

To „łóżko-automobil“, jak go wynalazca nazywa, stoi na szynach i jest z tyłu zaopatrzone w lampkę elektryczną. Mała, zaopatrzona w guziki do naciskania kasetka, która może leżeć na kołdrze, jest zapomocą kabla połączona z łóżkiem. Jeżeli naciśnie się jeden guzik, to otwierają się drzwi mieszkania, po naciśnięciu drugiego guzika, łóżko wyjeżdża po szynach na platformę drapacza nieba, gdzie spoczywającego w tem łóżku ogarnia świeże powietrze i skąd rozciąga się przepyszny widok na miasto, port nowojorski i morze.

Jeszcze jedno naciśnięcie guzika, i w tej chwili przysuwa się do łóżka biblioteka. Jeszcze jedno naciśnięcie guzika i pojawia się telefon. Przez naciśnięcie innych guzików osiąga się taki wynik, iż łóżko wraca do mieszkania, że okna wybudowanego na drapaczu domku otwierają się lub zamykają, że rozpoczyna czynność iskrowy aparat odbiorczy, z którego rozlegają się informacje biura meteorologicznego i inne wiadomości.

Jakkolwiek łóżko to stanowi wielką zaiste osobliwość, to jednak nie jest ono najważniejszym wynalazkiem tego nowego

Edisona. W krótkim stosunkowo czasie, uzyskał on niemniej, jak 150 patentów na różne wynalazki, do których przykładają duże znaczenie.

Piec jego wynalazku uzyskał wielkie rozpowszechnienie w Stanach Zjednoczonych, albowiem palą się w nim wszelkie materiały opałowe, dając przy tem najwyższą sumę gorąca.

Ponadto wynalazł on „elektrycznego służącego“, czyli przyrządy elektryczne do wykonywania różnych domowych robót. Przyrządy te umożliwiają nietrzymanie służących.

Gdy pewnego razu p. Doherty przyglądał się, jak po wielkim opadzie śnieżnym, usuwano śnieg z ulic przy pomocy wielkiej liczby koni, wozów i samochodów, to w głowie jego powstała myśl zbudowania maszyny, która jadąc przez ulicę zbiera śnieg, prasuje go w brykiety, które bardzo mało zabierają miejsca, tak, że jedną taką maszyną można bardzo szybko oczyścić całą ulicę.

Góry lodowe nabrały dla nas nieprzemijalnej aktualności, albowiem z ich to podobno powodów lato tegoroczne jest bardzo chłodne. Istotnie nastał obecnie sezon gór lodowych. Te wielkie i mniejsze masy lodowe, które w pierwszych dniach kwietnia zaczynają się odrywać od wybrzeży Labradoru, dopiero w czerwcu stają się niebezpieczeństwem dla okrętów, gdyż w tym okresie czasu w wielkiej liczbie i na rozległych prze-

strzeniach odrywają się od pół lodowych i pędzone są prądami południowymi w obręb kursowania wielkich parowców oceanicznych.

Kto obecnie udaje się z Europy do Nowego Jorku, Oceanem Atlantyckim, to może tu i ówdzie zobaczyć z oddali wylaniające się takie góry. Szczyty ich podobne są do żagli olbrzymich żaglowców i niekiedy dają się widzieć w tak wielkiej liczbie, że podróżni otrzymują wrażenie, jakby cała flota gigantycznych żaglowców zbliżała się od strony północnej.

Te góry lodowe, które dotrą do zachodniej części Oceanu, utraciły już wiele ze swej grozy, jaką przenikały wszystkich żeglarzy. Obecnie, dzięki telegrafii iskrowej można każdy okręt informować ściśle o położeniu i kierunku gór lodowych. Codziennie pomiędzy wybrzeżami Labradoru, a wielkim traktem okrętowym na Oceanie patrolują okręty, komunikując swe obserwacje stacjom nadbrzeżnym międzynarodowej służby bezpieczeństwa.

Te okręty patrolowe zaopatrzone są w silne aparaty iskrowe, tak, że każdą zmianę kierunku, w którym płyną góry lodowe mogą natychmiast zakomunikować i wszystkim okrętom, znajdującym się w strefie niebezpieczeństwa ostrzedz.

Zadanie tych patrolowych okrętów należy do najcięższych i najniebezpieczniejszych jakie wogóle zawód morski zna.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Piątek, dnia 29 Piotra i Pawła Ap.
Wschód słońca g. 4 m. 20
Zachód g. 8 m. 48

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielnians 63)
„To co najważniejsze” po pol. Wiera Mircewa w.
Teatr Scola (Cegielniana № 18)
„Złodziej”
Filharmonja (Dzielna 20)
„Zdobywcy Zachodu”
„Luna” (Przejazd 1)
„Raskolnikow”
„Casino” (Piotrkowska 67)
„Węgierska krew”
„Odeon” (Przejazd 2)
„Węgierska krew”
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Przeklęty”

Miejska Biblioteka Publicz (Andrzeja 14)
otwarta w dni powszednie od g. 2 do 8 wiecz.
Muzeum Nauki i Sztuki (Piotrkowska 91)

Kalendarzyk historyczny.

1812 Początek sejmów w Warszawie.

Wiadomości bieżące

— Maturzystki Gimnazjum J. Prysewiczówny.

W 8-klasowym Gimnazjum Humanistycznym p. Janiny Prysewiczówny w Łodzi, (Sienkiewicza 35) w terminie od 14-go maja do 7-go czerwca rb. odbyły się egzaminy dojrzałości.

Do egzaminów dopuszczona została cała klasa osma w liczbie dwudziestu trzech uczennic, a mianowicie: Anna Bryczkowska, Maria Dubasówna, Teofila Buzynówna, Leonia Dońska, Lucyna Folmanówna, Adela Frycówna, Halina Grudzińska, Jadwiga Hechtkopffówna, Regina Kahanówna, Irena Kołakowska, Wanda Konówna, Berta Liszczyówna, Dorota Majerowiczówna, Zofja Michlewska, Stefanja Mosińska, Helena Nowacka, Wera Polakówna, Michalina Warszawska, Hanna Walmanówna, Zofja Włodarczykówna, Wita Wyszogrodzka, Amelia Zajdemanówna, Anna Zawadzka.

Egzamina dojrzałości zdały i matury otrzymały wszystkie abiturjentki.

— Kursy samochodowe i traktorskie.

(pap) Zarząd szkoły samochodowej M. O. A. ze względu na rozszerzenie szkoły, przyjmuje zapisy uczniów na nowe kursy samochodowe zawodowe, samochodowe amatorskie i uzupełniające. Aplikanci mogą się zgłaszać każdego dnia do sekretariatu informacyjnego, Piotrkowska 243.

Pozatem w najbliższych dniach zostaną otwarte kursy traktorskie, informacji zaś dotyczących się tych kursów udziela również sekretariat.

— Osobiste.

Komendant Okręgu Łódzkiego PP p. inspektor Wróblewski wyjechał wczoraj na 4 tygodniowy urlop.

Zastępstwo p. inspektora Wróblewskiego objął p. nadkomisarz PP, Zółtaszek Józef.

— Tramwaje — 1500 mk.

(pap) Jak się dowiadujemy z dniem 1 lipca cena biletu tramwajowego zostaje podniesiona na 1500 marek.

— Walne zebranie Stow. Handlowców.

(pap) Dnia 27 bm, o godz. 9 wieczór odbyło się w drugim terminie walne zebranie Stowarzyszenia Handlowców Polskich z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu, 2) sprawozdanie Zarządu, 3) sprawozdanie komisji rewizyjnej, 4) wybory nowego zarządu, 5) wolne wnioski.

Po odczytaniu protokołu i sprawozdaniu zarządu i komisji rewizyjnej, wybrano nowy zarząd, który upoważniono do wydalenia ze stowarzyszenia członków, zalegających w składkach od 6 miesięcy. Uchwalono zorganizować sekcję ochrony pracy i poważniono delegatów

Pobór i ćwiczenia wojskowe.

Jak się dowiaduje Biuro Informacji Prasowych obecnie odbędzie się przegląd męczyzn urodzonych w r. 1900 i 1902, którzy otrzymali odroczenia z art. 61, ust. tymczasowej o służbie wojskowej.

Na przeglądzie rozpatrywane będą podstawowe warunki tych męczyzn, dla dalszego odroczenia w myśl powyższego artykułu.

Męczyzni ci albo otrzymają odroczenia do czasu poboru rocznika 1903, albo też wcieleni zostaną razem z rocznikiem 1902.

Rozporządzenie to ma na celu unormowanie napływu tych, którym dotychczas, w różnorodnych terminach służbę odraczano wobec czego co pewien czas napływali do oddziałów utrudniając normalne wyszkolenie.

Przeгляд męczyzn, którzy z jakichkolwiek bądź ważnych przyczyn nie stawili się do obecnego poboru, i którzy wpisani zostali na listę Nr. 3, odbędzie się nie jak to miało być od dnia 10 lipca, lecz termin ten ze względu na żniwa przeniesiono na 15 sierpnia do 16 września.

Również rezerwiści roczników 1883-92, którzy na zebraniach kontrolnych wpisani zostali na listę kontrolną Nr. 2 (ci którzy już

byli na przeglądzie) również badani będą w tym terminie celem ustalenia ich stosunku do służby wojskowej.

Po dniu 10 lipca wyznaczony będzie termin, w czasie którego mają się zgłosić do przeglądu męczyzni rocznika 1902, którzy z jakichkolwiek bądź ważnych usprawiedliwionych powodów nie zgłosili się na komisję poborową. W czasie od 16 lipca do 11 sierpnia odbędą się ćwiczenia odroczone roczników 1897 i 1896.

W tymże czasie odbędą się ćwiczenia oficerów tych roczników, którzy z jakichkolwiek bądź powodów, dotychczas ćwiczeń nie odbyli.

W czasie tym ćwiczyć się będą wszyscy odroczeni, a więc w pierwszym rzędzie nauczyciele, uczniowie, studenci (i medycy) oraz mogą odbywać ćwiczenia i, ci z rocznika 1896, którzy w czasie ćwiczeń tego rocznika ćwiczyć się nie będą mogli.

W czasie tych ćwiczeń odroczenie otrzymać mogą tylko ciężko chorzy i winni oni odpowiednie podania wnosić do P. K. U. do dnia 10 lipca.

Przyznawane będą również odroczenia studentom ostatniego roku chemji.

Uroczystość u Dowborczyków,

(pap) W dniu 8 lipca odbędzie się w mieście naszym uroczystość poświęcenia sztandaru Stowarzyszenia Dowborczyków. Uroczystą tę chwilę zaszczyli swą obecnością prezes Związku Dowborczyków gen. Dowbor-Muśnicki, po którego udaje się w dniu 7 lipca specjalna delegacja z grona Dowborczyków.

Program uroczystości jest następujący: Solenne nabożeństwo w katedrze św. Stanisława Kostki, w czasie którego odbędzie się poświęcenie sztandaru. Po skończonym nabożeństwie rozpocznie się pochód ulicami: Piotrkowska od katedry do Przejazdu, Przejazdem do Sienkiewicza, gdzie przy siedzibie Związku (Sienkiewicza 46) pochód rozwiąże się.

Na uroczystość zostały zaproszone wszystkie władze komunalne i rządowe, stowarzyszenia, cechy, związki i korporacje oraz przedstawiciele Związku Hallerczyków.

Po rozwiązaniu pochodu gen. Dowbor-Muśnicki wraz z przedstawicielami władz i delegatów z pośród Dowborczyków uda się na obiad, wydany staraniem Związku do „Grand Hotelu”. Wieczorem odbędzie się uroczysta akademja, połączona z częścią koncertową w sali Filharmonji, Dzielna 18.

W dniu 9 lipca po zwiedzeniu fabryk i większych zakładów przemysłowych, gen. Dowbor-Muśnicki uda się w gronie towarzyszących mu delegatów na dworzec kaliski, skąd wróci do domu.

Nowa taryfa kolejowa.

(bip) Od niedzieli dnia 1 lipca podwyższoną zostaje taryfa osobowa i bagażowa na kolejach.

Cena biletów osobowych podróżeje o 60-70 proc., cena biletów peronowych wynosić będzie 2000 mk., miejsca numerowane

w klasie trzeciej 5000 mk., w II-ej 10.000 i w I-ej 15.000 mk.

Oplata za bagaż wzrosła o 50 do 60 proc., a za przewóz czasopism i książek o 56 proc.

do komisji międzyzwiązkowej pracowników handlowych, by w porozumieniu z tą ostatnią, wystosowali memoriał do prezesa Sądu Okręgowego, Kamińskiego z prośbą, by sprawy pracowników handlowych o odszkodowanie w wysokości trzymiesięcznej pensji za wypowiedzenie posady w Sądzie Okręgowym rozpatrywano w trybie postępowania uproszczonego.

Zaznaczyć należy, że jakkolwiek w karnawale sala Stowarzyszenia Handlowców jest całkowicie zapełniona tańczącymi, na zebranie walne zjawilo się na 1640 zarejestrowanych członków zaledwie 74, która to garstka po krótkim pobycie ulotniła się ze sali, tak że nad wolnymi wnioskami dyskutowało zaledwie 22 członków.

Jest to objaw charakterystyczny w życiu naszej inteligencji pracującej, że do „wypitki i do tańca” są zawsze gotowi, lecz gdy chodzi o życie jedynej organizacji samopomocy inteligencji pracującej na gruncie narodowo-ekonomicznym, zawsze jej braknie czasu, by pracy organizacyjnej poświęcić 2-3 godziny na kilka miesięcy. Objawy smutne ale niestety prawdziwe.

— O przeprowadzenie wyborów uzupełniających do Rady Miejskiej w Zgierzu.

(pap) Rada miejska m. Zgierza uchwaliła przeprowadzić wybory uzupełniające do Rady

W związku z tem uchwaliła przeznaczyć niezbędne na ten cel kredyty. Jako motyw po-

wyższej uchwały Rada miejska podaje, że podług ostatnio zasiągniętych wiadomości u czynników miarodajnych, uchwalenie przez obecny Sejm nowej ordynacji wyborczej nastąpi prawdopodobnie nie przedko. Możliwym jest, że projekt ordynacji ustawy o ordynacji wyborczej wejdzie na plenum Sejmu dopiero w początkach października, obrady zaś nad takową potrwać ok. 4 miesięcy, tak, że dopiero około lata przyszłego będzie się można spodziewać uchwalenia nowej ordynacji wyborczej.

Podług nowej ordynacji wyborczej wybory będą się mogły odbyć nie wcześniej, niż za rok.

Rada miejska m. Zgierza składa się obecnie z 20 radnych, miast 24, brak więc jest 4 radnych, według ustawy zaś obecnej o ordynacji wyborczej, gdy brak jest 10 procent radnych, można przeprowadzić wybory uzupełniające.

ZWYC. MARKI POLSKIEJ.

Doniesienia z giełd zagranicznych stwierdzają, że machinacje niemieckie w Berlinie i Gdańsku, chcące koniecznie pociągnąć markę polską za spadkiem marki niemieckiej, nie udało się.

W Zurychu marka niemiecka notowana była 0,0035 fr. szwajc., marka polska 0,0055 fr. szwajc.

W Wiedniu jeszcze większa różnica: za markę niemiecką płacono tylko 39 koron (za 100) gdy za sto polskich marek 61-69 koron.

Urlopy robotnicze.

WYPŁATA WYNAGRODZENIA ZA CZAS URLOPU.

Stwierdza to, że giełdy zagraniczne mają do n.arki polskiej zaufanie znacznie większe niż do niemieckiej. Marka polska zagranicą niezależniła się od niemieckiej. Gdyby w Polsce miało być inaczej byłoby to jawnym dowodem rozmyślnego działania na szkodę Polski, a na służbie Niemiec.

— Trzewiki zaczynają być luksusem.

(pap) Przedsiębiorcy szewcy w dniu wczorajszym zwrócili się do referatu walki z lichwą przy komisariacie rządu o podwyższenie cennika obuwia 80 procent, przedstawiając jednocześnie kalkulacje. Po rozpatrzeniu powyższej kalkulacji przez dr. Grabowskiego, wykaże ona pewne nieścisłości i ogólnie była niezrozumiała, wobec czego dr. Grabowski zażądał powtórnego przedstawienia kalkulacji. O ile przyszła kalkulacja wykaże ściśle dane, to dopiero referat walki z lichwą zatwierdzi nowy cennik wyrobów szewskich.

— W sprawie oświetlenia ulic m. Łodzi.

(pap) Zgodnie z par. 10 umowy koncesyjnej, Magistrat postanowił wystąpić do władz elektrowni z kategorycznym żądaniem rozpoczęcia robót instalacyjnych oświetlenia elektrycznego na ulicach m. Łodzi. W pierwszym rzędzie mają być oświetlone elektrycznością ulice, prowadzące z dworców kolejowych do centrum miasta, jak Kopernika, Składowa, Traugutta i inne.

— Nowy związek kapeluszników.

(pap) Onegdaj został zorganizowany Chrześcijański związek zawodowy kapeluszników. Zebranie organizacyjne odbyło się w Domu Ludowym. Na porządek dzienny wysunęły się: sprawy organizacyjne i urlopów, zapomogi dla rezerwistów i zniesienie podatku dochodowego. Zarząd i komisję rewizyjną wybrano z pośród członków.

— Zapomogi dla obywateli Polski zagranicą.

Ministerjum spraw zagranicznych wydało zarządzenie, według którego udzielanie pożyczek zwrotnych oraz wydawanie zapomóg obywatelom polskim przez placówki zagraniczne, z wyjątkiem specjalnej akcji, wdrożonej przez rząd, winno być zaniechane.

W wypadkach wyjątkowych placówki zagraniczne obowiązane są zwracać się z wnioskami do Ministerjum spraw zagranicznych, które w porozumieniu z Ministerjum skarbu poweźmie odpowiednią decyzję.

Zapomogi mogą udzielać tylko ci kierownicy placówek, którym przyznano specjalny fundusz zapomogowy.

— Ze Związku Kol. Zaw. Zjed. Zawod. Polskiego.

Wobec tego że na zebraniu kolejarzy w dniu 26 bm. w Sali Związku Zaw. kolejarzy nie dopuszczono do głosu przedst. Zw. Kol. Zjed. Zaw. Polskiego, który chciał sprostować kłamliwe zarzuty czynione temu Związkowi odbędzie się w dniu 7 lipca rb. o godz. 5 po poł. w Sali Polskich Związ. Zaw. przy ul. Głównej Nr. 31 wiec na którym Zw. Kolej. Zjed. Zawod. Polskiego odpowie na zarzuty socjalistów.

Teatr i sztuka

— Teatr miejski.

W piątek 29 czerwca o 3 pp. „To co najważniejsze” — po cenach zrzeczeniowych — w świetnej roli komika p. Wiśniewski, w roli Paraklita Tański w innych główniejszych pp. Rakowski, Wrześniowska, Rodowiczowa, Krotke, Łapińska, Trzywdarówna, Urbański, Kronowska, wieczorem „Wiera Mircewa” z Barwińską znakomitą odtwórczynią Wiery oraz Barwińskim (prokuratorem) i Tańskim (Pabiarin) który grając tę trudną i ciekawą rolę po p. Snaym wywiązał się z niej bardzo dobrze.

W próbach „Beben” oraz „Tragedja dzieci” i „List królewski” (Poczta). Reżyseruje Sarnecki i Mayen.

Ze sportu.

Dzisiaj jutro i w niedzielę ma Łódź bardzo bogaty program sportowy, gdyż prócz licznych zawodów o mistrzostwo klasy C, odbędzie się kilka meczów towarzyskich

(pap) Wyplata wynagrodzenia za czas urlopu następuje z dołu, jeżeli umowa pomiędzy pracownikiem a przedsiębiorcą nie reguluje tego w inny sposób. Przedsiębiorca ma prawo odmówić pracownikowi wypłaty wynagro-

dzenia za czas urlopu tylko w tym wypadku, jeżeli udowodni, że w czasie wolnym od pracy, przysługującym mu na zasadzie urlopu, pracownik pracował zarobkowo w innym przedsiębiorstwie jako pracownik najemny.

OB LICZ ANIE WY NAGRODZEN IA ZA CZAS URLOPU.

(pap) Za normalne pobory, które pracownik otrzymuje za cały czas urlopu, uważa się przy płacy od godziny lub na dniówkę płacę w wysokości, odpowiadającej jego normalnemu dziennemu zarobkowi, jakoby mu przypadł, gdyby w tym czasie pracował, t.j. z uwzględnieniem zachodzących w czasie urlopu zmian jego płacy. W wypadku, gdy pracownik pracuje w przedsiębiorstwie mniej, niż 6 dni w tygodniu, płaca za jeden dzień urlopu może być niższa od normalnego dziennego zarobku pracownika w tym stosunku, w jakim przeciętna ilość dni pracy na tydzień, w poprzedzającym urlopu trzymiesięcznym okresie, mniejsza jest od 6.

Przy systemie płac akordowych, premjowych, (nie związanych z płacą dniówkową) lub od sztuki, płacę za czas urlopu określa się na podstawie przeciętnego zarobku pracownika z ostatnich 3 miesięcy, bezpośrednio poprzedzających urlop. Celem ustalenia w tych wypadkach przeciętnej płacy, przypadającej na jeden dzień urlopu, należy obliczyć według cennika bieżącego, obowiązującego w czasie jego urlopu, jego zarobek zgodnie z ilością wykonanej przez niego w okresie ostatnich 3 miesięcy pracy i uzyskaną w ten sposób kwotę podzielić przez ilość dni roboczych, przypadających w tym trzymiesięcznym okresie.

KTÓRE DZIAŁY PRZEMYSŁU MAJĄ PRAWO PRZEŁOŻYĆ URLOPY PRACOWNIKÓW CAŁKOWICIE POZA OKRES CZASU OD 1 MAJA DO 30 WRZEŚNIA?

(pap) Następujące działy przemysłu mają prawo za zawiadomieniem inspektora pracy właściwego obwodu przełożyć urlop pracowników całkowicie poza okres czasu od 1 maja do 30 września:

1) reparaція maszyn rolniczych, 2) przemysł budowlany, prowadzony nie sezonowo, 3) odlewnie żelaza, związane z budownictwem oraz z naprawą i budową maszyn rolniczych, 4) kowalstwo, i ślusarstwo, związane z budownictwem oraz z naprawą i budową maszyn rolniczych, 5) reparaція dachów i krycie ich, 6) fabryki farb i lakierów, potrzebnych

w budownictwie, 7) konstrukcje żelazne zewnętrzne, 8) wyrób sztucznych kamieni budowlanych i technicznych, 9) wyrok zapraw wiążących: cementu, wapna, gipsu, alabastru, 10) niesezonowo prowadzony wyrób cegieł, dachówek, sączków, kafli, terrakot, 11) wydobywanie, łapanie, tłoczenie i magazynowanie ropy naftowej i gazów ziemnych, 12) wyrób artykułów spożywczych, prowadzonych nie sezonowo, 13) zakłady zdrowotne, zdrowiska, sanatoria, lecznice, hotele, pensje natw, restauracje, cukiernie, kawiarnie oraz położone w uzdrowiskach sklepy.

Ł. K. S. wyjechał dzisiaj do Warszawy gdzie spotka się z „Polonią”, która w niedzielę przyjeżdża na rewanż do Łodzi; zawody odbędą się na własnym boisku Ł. K. S. którego widownia może pomieścić kilka tysięcy widzów.

Druga drużyna Ł. K. S. gra dzisiaj po połudn. z „Widzewem” również na własnym boisku.

Ł. T. S. G. i Turyści goszczą u siebie jutro i pojutrze sympatyczną i znaną już w Łodzi „Jutrzenkę” z Krakowa; zawody odbędą się na boisku przy ul. Wodnej.

10 Dywizja Piechoty rozpoczęła wczoraj 4-dniowe zawody sportowe, których program przedewszystkiem lekkoatletyczny jest nadzwyczaj bogaty i urozmaicony i może dać godziwą rozrywkę tym, którym piłka nożna uprzykrzyła się.

Pierwsza łodzianka — gwiazda filmowa. Jest to Lya de Putti.

Pierwszą łodzianką, która została gwiazdą kinematograficzną, jest panna Süssówna, występująca na filmie pod pseudonimem Lya de Putti.

Lya de Putti, jedna z najpiękniejszych kobiet świata, gra dla filmu zaledwie dwa lata, a już zdobyła sobie rozgłos na obu półkulach.

Panna Süssówna, jako 14 letnia dziewczynka, została zaskoczona przez wojnę światową w Berlinie. Nie mogła wrócić do Łodzi. Natomiast władze niemieckie pozwoliły jej wyjechać do ciotki, artystki dramatycznej w Wiedniu. Tu po rocznym pobycie wstąpiła do szkoły dramatycznej, którą ukończyła w roku 1917. Przez pewien czas występowała w Berlinie i Wiedniu.

Przed dwoma laty zwrócił na nią uwagę znakomity reżyser Joe May i zaangażował ją do swej wytwórni. Panna Süss przybrała pseudonim Lya de Putti. Pierwszą większą rolę odegrała w „Grobowcu Indyjskim”.

Obecnie należy do najlepszych światowych artystek filmowych.

W bieżącym tygodniu teatr „Odeon”

wyświetla 6 aktowy dramat wytwórni „May” film. p. t. „Węgierska krew”, w którym Lya de Putti kreowała główną rolę. Obraz ten zdobył sobie takie powodzenie, że codziennie kilkaset ludzi odchodziło od kasy, nie mogąc otrzymać biletu. Wobec tego towarzystwo „Casino-Odeon” postanowiło w dalszym ciągu obraz ten wyświetlać w „Casinie” celem dania możności podziwiania gry utalentowanej naszej rodaczki szerszym warstwom publiczności. 6400

Komunikat.

Niniejszym mamy zaszczyt zawiadomić Szanowną Klijentelę, że niebacząc na wszelkie wahania walutowe, sprzedajemy nadal na raty wszelkiego rodzaju towary manufaktur w warunkach.

Z poważaniem

„Kredytopol”

Piotr Rozin i S-ka

ul. 6-go Sierpnia (Benedykta) 2.

Wejście przez skład apteczny.

Telefon 20-66.

UWAGA: Przyjmujemy zamówienia na męskie i damskie towary. 6592-b

Tych, którzy

z powodu braku masła, w ubiegłym tygodniu sprzedaży odmówiliśmy, zawiadamiamy, że obecnie sprzedaż wznowiliśmy. Masło na życzenie Klijenteli możemy u siebie przechować do zimy.

Związek Spółdzielni Mleczarskich (dawniej Warszawskie Ziemiańskie T-wo Mleczarskie, Al. Kościuszki 29. 6395s)

— Dzwony.

Harmonijny i miły dźwięk dzwonów z wieży kościoła Wnieb. N. M. P., rozbrzmiewający daleko w całej okolicy, wzbudzał w wielu ciekawość dowiedzenia się firmy dostarczającej takich dzwonów. — Firma ta nazywa się Karol Szwabe w Białej ad Biełsko Małopolska — i śmiało polecił ją możemy jako firmę solidną, pewną i sumienną oraz wyrazić uznanie nasze i wdzięczność, że nam dzwony i co do głosu i co do wykonania w określonym czasie ku zupełnemu zadowoleniu i stosunkowo tanio dostarczyła.

Komitet odbudowy dzwonów przy kościele Wnieb.

6285 N. M. P. w Łodzi.

— Z Tow. Śpiew. im. I. Paderewskiego.
Tow. Muz. Śpiew. im. Ign. Paderewskie-

go w Łodzi przy ul. Zawiszy 24 w dniu 30 czerwca rb, urządziła „Wieczornice“ dla członków i wprowadzonych gości — Zarząd. 1081p2

— Z Akademickiego Koła Łodzian.

Uprasza się koleżanki i kolegów o łaskawe przybycie na herbatkę towarzyską, która się odbędzie dziś o godz. 8 wiecz. w lokalu Tow. Krajoznawczego, Al. Kościuszki 17 I piętro. 1086.

Giełda warszawska. z dnia 28 b. m

Dol. St. Zjedn.	105000	—	Marki niem.	0.67
Dolary kanad.	98000	—	Franki francuskie	6.155
Czeki i wpłaty				
Belgia	5530		Londyn	470500
Berlin	0.68		Nowy Jork	104000
Gdańsk	0.68		Paryż	6320
Praga	5080		Wiedeń	14250

Akcje.

Bank Dyskontowy	400000	Starachowice	350000
„ Handlowy	640000	Poczek	85000
„ Dla handlu i przem.	150000	Parowozy	193000
„ Kredytowy Warszawski	115000	Żyrardów	14600000
„ Przemysłowców łwowskich	25000	Borkowski	78000
„ Związku Spółek Zarobk.	300000	Zawiercie	16500000
„ Zjednocz. ziem. polskich	87.500	Jablkowscy	25000
Kijewski	123500	Zegluga	28300
Wilt	31000	Haberbuseh	250000
Częstocice	1750000	Nafta	65000
Cukier	2605000	Nobel	180000
Firley	115000	Gostawice	440000
Drzewo	22000		
Węgiel	420000		
Cegielni	71000		
Lilpop	150000		
Ostrowiec	690000		
Karasiński	750000		
Zieliński	170000		
Rudzki	170000		

K I N O

FILHARMONJA

Dzielnia № 20.

Dziś premiera!

Wielki świąteczny szlagier!
Prawdziwa uczta dla miłośników kina!

Po raz pierwszy w Polsce! Wielki film amerykański w 6-u aktach p. t.

„ZDOBYWCY ZACHODU”

Wyprawa po złote runo.

ze znakomitym wszechświatowej sławy artystą, cow — boy'em

Art Aecord'em oraz Jim Carey'em w rolach głównych.

UWAGA: Ze względu na treść i wysoce artystyczne wykonanie, obraz **dozwolony jest dla dzieci i młodzieży.**

Początek dziś, jutro i pojutrze o g. 2-iej po poł. W dni powszednie o godz. 5-iej po poł. Ostatniego seansu o 9.3.

Helenów

W piątek, dnia 29 czerwca 1923 roku odbędzie się

WIELKA ZABAWA

na odbudowę organów i instalacje elekt. w kościele św. Krzyża w Łodzi.

Na program złożą się:

Koncert Chórów kościoła św. Krzyża. Koncert orkiestr wojskowych: 28 p. Strz. Kan. 10 p. art. pol. 4 p. art. ciężk.

Tombola (każdy los wygrywa).

Główne wygrane: baran, kury, kaczkę, gołębie, szt. płótna, biżuterja i wiele in. wart. przedmiotów.

Komedyjka dla dzieci w sali o g. 4 oraz pochód dzieci z lampionami i chorągiewkami.

Obóz cygański przy sztucznych ogniach na wodzie o godz. 8 wiecz.

Cwiczenia drużyn sokolich.

Tańce na sali o godz. 5 po poł. — Strzelnica. — Zabawa kwiatowa i wiele in. atrakcji. — **Powrót tramwajem wieczorem zapewniony.**

Wejście do ogrodu MK. 8000, bilet na tombolę Mk. 3000.

Zabawa odbędzie się tylko w ogrodzie Helenowa. (6393-b)

Helenów

Dnia 20 czerwca chłopiec lat 15 wyszedł z domu nie wiadomo w jakim kierunku ubrany w brązowe ubranie, czapkę rogatywkę, w niebieskie paski czarne kamasze, na imię Józef Kieszniewski, Kto by wiedział o nim proszę niech da znać rodzicą za wynagrodzeniem 50000 mk ul. Wiznera 31 I, Kieszniewski. 1082s1

ZGODA

Gdańska № 77.

sprzedaje na raty towary wełniane

Płótna

franki, chustki, kołdry, kapy etc. Poleca się nie zważać na stagnację, nie wyczekiwać — wszystko bowiem nadal drożeje

ZGODA

Gdańska № 77.

Dominium Bratoszewice. stacja kolejowa, poczta i telegraficzna Główno sprzeda

Zwierzchowce:

4 letnie wałach gniady dużej miary, wałach kary mniejszy; chozą i w zaprzęgu. 1080s1

Kupuję

91 4 płacę 200 proc. drożej za brylanty, złoto, srebro i biżuterję; zęby sztuczne, garderobę i szale czarne. Zachodnia 32 naprzeciw lombarda i p. L. Milich.

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych Piotrkowska 144 (róg Ewan gieluckiej) Godz przyjęć od 9-2 i 6-8. dla pań 5-6 10:5-4

JAN CHMIEL
ŁODZ, ul. Nawrot 4.
Zegary zegarki, biżuterja. Wszelkie reperacje. Szybko i solidnie.

Dr. Edmund Eckert
choroby skórne i weneryczne
Przyjmuje od 12-2 i od 5-8
Panie od 4-5. Ul. Kilińskiego 137, trzeci dom od Głównel. (905b)

Dr. med. LUBICZ
CEGIELNIANA 45.
Choroby skórne, weneryczne, moczościowe. Leczenie sztuczna słońcem wyżyn. Przyjm. 12.30-1.30 i 4-8. Dla pań oddzielna poczekalnia. (867b)

Rutynowana maszynistka
potrzebna natychmiast. Kancelaria Notariusza Chrzczanowskiego Piotrkowska Nr. 96. 1074s

Zaginął szpic
mieszany wabi się „Brytek”. Proszę odprowadzić Plac Wolności № 2 m. 6, lub wskazać gdzie się znajduje za nagrodę. 1071-s-2

Kupię
domek murowany w dobrym stanie. Łask. oferty z podaniem ceny pod „A. Z. 30”. 1077s

Nasiona do wysiewu w sezonie letnim,

jak: rajgras, mieszanki traw, cykorje, endywie, grochy, jarmuże, kalafiora, kalarepy, kapusty, koper, marchwie, rzepy, rzodkiew, rabarbar, rzodkiewki, sałaty, szpinaki, z kwiatów; lewkonie, laski, lyszce, groszki, stroiczki, maciejka, rezedy, bratki, stokrocie, dzwonki, goździki, niezapominajki, pierwiosniki, pantofelniki, popielajki. (Cineraria) gduła (Cydamen) i w. in. polecają

składy L. Jasińskiego prowadzone od 1870 r. w Łęczycy i w Łodzi Andrzeja 10. 6322s

Zawiadomienie.

Związek Zawodowy Akuserek w Polsce, centrala w Łodzi przy ul. Moruski 11 zaprasza wszystkie koleżanki, członkinie i nieczłonkinie, z wyjątkiem wykluczonych z tegoż związku, na zebranie mające się odbyć dn. 1 lipca 1923 r. o godz. 4 ej. W porządku dziennym będą omawiane bardzo ważne sprawy dotyczące egzystencji akuserek. 1097s1

Dr. Z. Janiszewski

Choroby kobiece i akuszerka. Przyjmuje od 9-11 i 4-7 po poł. Przejazd 14. 1056-b-6

Zarząd Banku Przemysłowców Zgierskich Sp. Akc. w Zgierzu

podaje do wiadomości p. p. Akcjonariuszów, że na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 28 grudnia 1922 r. i postanowienia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 15 maja r. b., ogłoszonego w № 140 „Monitora Polskiego“ z dnia 23 czerwca r. b.

kapitał zakładowy Spółki, wynoszący obecnie Mkp. 150.000.000.
podnosi się do wysokości

Mkp. 300.000.000.

przez wydanie 15000 sztuk nowych akcji wartości nominalnej po mk. 10.000 na warunkach następujących:

- 1) Prawo pierwszeństwa do nabycia nowych akcji przysługuje dawnym akcjonariuszom w stosunku do posiadanych akcji. Powyższe prawo mogą dawni akcjonariusze wykorzystać w przeciągu 30 dni od daty ogłoszenia postanowienia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w „Monitorze Polskim“ z dnia 23 VI r. b. t. j. do dnia 23 lipca 1923 roku.
- 2) Cenę emisyjną nowych akcji oznacza się na mkp. 12.000, z których mkp. 10.000 będzie wliczone do kapitału zakładowego, reszta zaś po potrąceniu kosztów emisji do kapitału zasobowego.
- 3) Nowe akcje uczestniczyć będą w dywidendzie począwszy od dnia 1-go lipca 1923 roku, w innych zaś prawach przysługujących akcjonariuszom w Spółce, zostaną te akcje zrównane z dawnymi począwszy od dnia wpisania podwyższenia kapitału do rejestru handlowego.

Wpłaty na nowe akcje przyjmowane będą w biurze Banku w Zgierzu, Rynek Kilińskiego № 8, od godziny 9-ej do 12 przed południem i od 2-ej do 4-ej po południu.

Akcjonariusze, którzy do dnia 23 lipca 1923 roku nie skorzystają z przysługującego im prawa pierwszeństwa, przywrócić tracą i repartyji nierozebranych przez nich akcji dokona Zarząd według swego uznania i określi ich kurs emisyjny, który nie może być niższy od ceny emisyjnej.

(1078—d—1)

KINO „ODEON“

Pragnąc otrzymać nagrodę 15 miliardów marek za odnalezienie

5-CIO LETNIEGO SIEROTY MALCA

a nie mając pewności czy to ten, o którym piszą gazety i którego poszukują policja i detektywi prywatni, wyświetla dzisiaj na ekranie swoim przygody tego malca-sieroty, wierząc, że w ten sposób przyczyni się do odnalezienia malca, a tem samem do

nagrody 15 miliardów marek.

6599st

Zawiadomienie.

Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Szanownych Odbiorców iż otworzyłem

fabrykę wódek i likierów pod firmą

K. Kowalski

w Łodzi Sienkiewicza Nr. 50.

Jednocześnie zawiadamiam że wyłączne przedstawicielstwo mej fabryki na całą Polskę powierzyłem firmie **E. Marcinkiewicz i S-ka, Sienkiewicza 50.**

6573-s

Buchalter

potrzebny zaraz do Banku w mieście fabrycznym pod Łodzią. Oferty do Rozwoju dla „I. L. R.“

Torebki, etamina
pończochy, galan-
terja męska

na raty.

R. Grabowiecki

Dzielna 2. (626b4)

Potrzebni robotnicy

do robót ziemnych, praca akordowa, mieszkanie i życie na miejscu. Zgłaszać się St. Słowiny budowa bocznic kolejowej. 1070-s-2

Gospodarstwo

9 i pół morgi z budynkami, w tem jedna morga i 60 pretów tak dwukośnej, pół morgi lasu sosnowego, reszta ziemi ornej. Inwentarz żywy i martwy, (nadający się na wille). Od drogi bitel, pół kilometra, do Zgierza 3 i pół km., wieś Jastrzębice — Dolne, powiat Łódzki

zaraz do sprzedania.

Wiadomość na miejscu, Władysław Walczak. (1062-b)

Do sprzedania

2 szafy sklepowe, 1 bufet, duża pudowa waga i piekarska maszyna do bułek odczyniana to jest do kajzerek ogólnie lub pojedynczo do sprzedania tanio róg [M. Honowej] i Grabowej № 35

Dziś nieodwołalnie po raz ostatni!

„RASKOŁNIKOW”

podług powieści Dostojewskiego „Zbrodnia i Kara”

6389-b)

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

A! Meble: stołowe, sypialne, stoły stoliki, krzesła, łóżka, krzesła, otomany, kozetki, krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechódzki Piotrkowska 108 4063-2

AA Meble sypialne, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechódzki Piotrkowska 108 6262-0

Sprzedam plac przy Piotrkowskiej i sklep spożywczy z magłą Kilińskiego 101 m. 2 4129-2

Pianino, gabinet, antyk i lustro tremo sprzedam Rzgowska 31 gospodarz 4132-2

Sklep spożywczy z mieszkaniem do sprzedania Radwańska 55 4127-2

Sprzedam sklep spożywczy wiadomość Ogrodowa 58 4109-2

Pies samiec wilk czystej rasy do sprzedania Ewangelicka 5 m. 1 4110-1

Sprzedam otomane, sześć krzesel, Kilińskiego 77 4111-1

Sprzedam kredens, szafę, lustro i stół Krucza 4 m. 18 4114-1

SPRZEDAM starą cegłę, Rzgowska 45, piekarnia 4042-5

Majątki ziemskie małe i duże domy, młły, place zawsze ma i przyjmuje do sprzedania. Zgierz, Parzęczewska 3, „Pośrednik” 4037-3

5 placów do sprzedania rozmiaru 38x72 każdy. Wiadomość Nowo Marysińska 14 u gospodarza 4062-1

Sklep spożywczy dobrze prosperujący sprzedam od nabywcy pożądanym lokal do odstąpienia właścicielowi sklepu Wysocka 13 sklep 4038-1

Sprzedam łóżka z materacami otomanę, krzesła, stół, łóżko i kredens kuchenny Piotrkowska 134 - 9 II piętro 4103-1

SUKNIE blazki, spódnice modne własnej roboty najtaniej i na raty w Jarmarku Łódzkim Piotrkowska 44 3786-1

Sprzedam różne meble z dwóch pokoi ze sypialnego i jadalnego Gdańska 4 m. 12 4102-1

Kupię plac. Oferty sob „H. M.” do adm. Rozwoju 4100-1

Dom murowany do sprzedania cena 140. Piotrkowska 197 „Pośrednik” 4056-1

Sklepy, domy, place, gospodarstwa do sprzedania Piotrkowska 197 „Pośrednik” 4095-2

Dywan i chodnik tekturowy, skóra lamparta i obrazy różnych malarzy okazynie tanio sprzedam Zamenhofska 2 Luczak 4147-1

Sprzedam część domu jedną trzecią lub cały. Wiadomość Piotrkowska róg Nawrot w kiosku 4144-3

Sprzedam sklep kolonialny nadający się na każdy interes ul. Nawrot 54 H. Zajde 4148-5

Różne:

Akuszerka Pipikowa przyjmuje panie przyjezdne i miejscowe Piotrkowska 132 m. 14 4115-12

USZERKA Zofja Loba ul. Wysoka 27 m. 10. 426 W. U. Z. dn 14.VI 1923 r. 4152-1

Student udziela korepetycji w zakresie 8 klas. Gdańska 46 - 11 4003-8

Pożyczę do interesu 1000 złotych zabezpieczenie procent bardzo dobre. Oferty do Rozwoju pod „Bławat” 4119-1

potrzebny uczciwy sprzedawca kupiec administrator znający gruntownie polski i niemiecki język. Zgłoszenia 7-9 wieczorem ul. Przejazd 22 zakład pogrzebowy Pasch 4122-2

potrzebuję czeladzi stolarskich. Nowodworska 49, (Bałuty.) 4015-1

Wspólniczka inteligentna z kapitałem potrzebna do założenia dystrybucji. Piotrkowska 197 „Pośrednik” 4950-2

Były pomocnik gospodarczy znający buchalterję podwójną i spec. rolniczą, posiadający odpowiednie świadectwa poszukuje posady. Łaskawe oferty pod „Lat 30” do adm. Rozwoju 4125-2

Chłopcy do ślusarni potrzebni którzy są obeznani z robotą rowerową Piotrkowska 245 4128-1

Sklep rzeźniczy z obszernym lokalem do odstąpienia. Wiadomość Zgierska 105 rzadca domu 4136-1

Paniątka poszukuje posady ekspedjentki od zaraz. Oferty do Rozwoju pod „J. M.” 4131-1

Ogród owocowy 150 drzew rodzających do wydzierżawienia w Radogoszczu. Wiadomość Zgierska 105. Rządca domu 4135-2

BIELIZNA krawaty, rękawiczki, skarpetki, pończochy, obuwie, galanterja najtaniej i na raty w Jarmarku Łódzkim, Piotrkowska 44 3786-2

Kawaler, lat 44, poszukuje towarzyski życia. Zainteresowane panienki racza łaskawie się zgłosić: Kilińskiego 187, M. Renczelewski, zegarmistrz 4023-8

Zdolna buchalterka zmieni posadę. Oferty do Rozwoju pod „Buchalterja” 4079-2

Oddam na własność chłopczyka trzytygodniowego niechrzczonego. Wiadomość Wodna 1 4058-1

Lokal o 9 ubikacjach w śródmieściu skład, stajnie, wozownia, odstąpię na dogodnych warunkach, wiadomość biuro „Fortuna” Wólczańska 165 tel. 14-98 4061-4

potrzebny krojczyk na męskie garnitury. Oferty do Rozwoju pod „Krojczyk” 4108-1

Mechanik obznajmiony z maszynami introligatorskimi poszukiwany. Sadokierski Łódź Zielona 27 4150-1

Pracownia i magazyn wyrobów jubilerskich
F. DĘBOWSKIEGO
Łódź, ul. Piotrkowska № 186.
Wykonywa wszelką biżuterję od najbogatszej do najskromniejszej oraz przyjmuje reparacje w zakresie jubilerstwa wchodzące.
Ceny niskie. Robota solidna. (6263b)

5000 godzin. Ratynowany nauczyciel w miesiące wakacyjne pod gwarancją usuwa braki warunk. promowanych Wszystkie przedmioty. Zgłoszenia Zachodnia 36-12 4151-2

Krawczytni potrzebna umiejąca szyć płaszcze, peleryny i kostjomy. Staro Zarzevska 52 4154-1

Wozza biała bez rogów zaginęła dnia 27.VI kto by wiedział o niej jest proszony zawiadomić p. Mochnewską Wólczańska 147 4155-3

Maszynę Singera dam za lokal niewielki, na warsztat ślusarski w śródmieściu, ewentualnie dopłace. Oferty pod „Maszyna” w Rozwoju 4146-4

Student wyższego kursu filozofji posiadający długoletnią praktykę, udziela lekcji Nawrot 74 m. 8 4149-3

MUZYKI gruntownie udzielam na skrzypcach mandolinie, gitarze i teorii muzycznej. Amatorom systemem ułatwionym 6-go Sierpnia 22 m. 27 4140-1

Młoda inteligentna panna z braku znajomości pragnie zapoznać inteligentnego do lat 37 pana. Oferty do Rozwoju pod „Falena” 4141-2

Krawczytni szyje płaszcze i kostjomy po 160.000 ubranka dla chłopców od 40.000 Nowo Zarzevska 54 Ziółkowska 4145-5

SŁUŻBA do gospodarstwa wiadomość Główna 17 m 2, wieczorem 4139-2

SAD do wydzierżawienia 5 metrów za Aleksandrowem. Oferty nadsyłać do Rozwoju pod „Sad cztery” 4139-2

Zagubione dokumenty

Rzhanek Juljanna zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi 4089-1

Onufrzak Kazimierz zagubił książeczkę wojskową, metrykę urodzenia wydane w Łodzi, kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łomży 4092-1

Zaginęła matrikuła Jana Wachowskiego wydana przez Państwowe Gimnazjum Męskie im. M. Kopernika w Łodzi, znalazca proszony o zwrot do Gimnazjum 4150-2

Wange Aleksander zagubił paszport polski wydany w Łodzi 4121-2

Kołodziej Stanisław zagubił bilet wolnej jazdy wydany przez Dyr. Kolei El. Łódzkiej 4133-2

Nastalczyk Marja zagubiła nad kartę wydaną z fabryki Richtera Zygmunt Radwańska 18 4088-1

Fijałkowski Józef zagubił kartę demobilizacyjną i legitymację wojskową wydaną w Lublinie 4094-1

Goździcki Piotr zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Warszawie 4137-3

Leokadja Frydmanówna zagubiła paszport polski wydany w Pabjanicach 4143-3

Spodenkiewicz Marjan zagubił kartę demobilizacyjną wydaną przez I pułk łączności W. P. w Łodzi 4153-1

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 1300 mk., za tekstem 1000 mk. zwozajne 500 mk., wśród drobnych 1000 mk. nekrologi 800 mk., komunikaty 1000 mk. za wiersz milimetry lub jego miejsce. Ogłoszenie loterijne 150 mk. za wyraz, duże litery 1500 mk. dla poszukujących pracy 100 mk., najmniejsze ogłoszenie 1500 mk. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej. Zagranięć wal się 50 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przyjęta od dnia zmiany bez uprzedniego zawiadomienia. „Rozwój” można zamawiać w p. Lacha w Pabjanicach u p. Zarzevskiego ul. Zerkowa. Tabelkowe i fantazyjne 50 proc. drożej.

Redakcja: Alajcy Kwiecień, Warszawa, ul. Czajkowska, 10. Telefon: 1000.